

Ljubezen do mamice.

seh vernih duš dan! — —

Otožno so peli zvonovi svoje žalostinke. Veter je pihljaj od juga sem in se poigral z lučcami, ki so plapolale nad grobovi. A zvonovi so vedno otožneje peli in nosili proti nebesom vroče molitve ljudi, ki so prosili za svoje umrle. Kako je vse otožno ta dan! Ne opazimo nobene stvari, ki bi kazala kaj veselja. Vse je utopljeno v tiho žalost, kot bi se vse spominjalo davnih srečnih dni in mislilo na večnost. — —

S povešenimi glavami in z otožnimi obrazi so hodili ljudje na pokopališče. Stopali so nanje s prikritim strahom. Vsakdo, ki je pokleknil, molil je odkritosrčno. Druge dni so ljudje naglo odhajali, toda danes je vse ostalo na pokopališču. Vse je ostalo, kot bi pričakovalo nekaj posebnega, izvanredno žalostnega, kot bi občudovalo lepo okrašen grob tam v kotu. Dosedaj je bil zapuščen ta grob popolnoma; ni je bilo dobre roke, ki bi bila vsadila nedolžno cvetko nanj! A danes je bil ta grob med vsemi najlepše okrašen! Za njim pa je bil lep spominski kamen, na katerem je bilo zapisano z zlatimi črkami:

„Svoji nepozabljeni mamici.“

„Kdo je postavil to?“ so se ljudje povpraševali medseboj. Toda nihče ni vedel odgovora! Pa kmalu je bilo vsem jasno.

Tam iz župnišča je prišlo mnogo lepooblečenih gospodov na pokopališče. Napotili so se naravnost proti lepo okrašenemu grobu. Imeli so gosli v rokah. Molče so obstopili grob, na kojega je pokleknil lep mladenič. Dvignil je roke in njegove ustnice so šepetale pobožno molitev. Molitvica se je dvigala proti nebesom, a v njegovih očeh so se blestele solze. — — Vstal je, vzel gosli v roke, dal znamenje, in zdaj se je oglasila tako lepa pesmica, polna žalosti, kakor bi jo zapeli sami božji angelci! Počasi, boječe, skoraj umirajoče je utihnila lepa pesmica! Da, lepa je bila pesmica, polna miru, a tudi globoke žalosti. Ko je potihnila, začelo se je glasno ihtenje na pokopališču. Vsi so odšli, samo mladenič je še ostal na grobu in molil.

„Kdo je to?“ so vpraševali ljudje natihoma. Toda odgovora ni vedel nihče. —

Mladenič je vstal, pogledal še enkrat otožno na grob, potem pa poluglasno šepetal:

„Torej z Bogom, dobra mamica, storil sem to dolžnost in izpolnil vašo zadnjo željo! Z Bogom, z Bogom!“

Odšel je otožno, s povešeno glavo za svojimi tovariši. — — — — A zdaj je bilo skoraj vsem jasno, kdo je ta mladenič.

„To je gotovo tisti deček, ki se je pred davnim časom igral na grobu svoje matere. Poglejte otroci, kako ljubi ta sin svojo mater, kako jo časti. Oh, da bi bili vsi otroci tako dobri!“

Zvonovi so zopet otožno zapeli; vetrič je pihljaj nad grobovi, lučice pa so žalostno plapolale nad njimi. — — —

* * *

Vrnimo se za petnajst let nazaj!

V preprosti kmetijski sobi vlada mučna tišina; enakomerno tiktakanje stenske ure moti mrtvaški mir! Le zdajpazdaj se sliši pridružen vzdih bolne, umirajoče žene, ki leži na ubožni postelji. Zraven postelje pa žedi lep deček. Prišla sta oba nekega dne v trg; žena je bila že vsa izmučena in sestrašana. Tudi z dečkom ni bilo boljše. Dobri kmetič jo je vzel pod streho. Žena je pravila, da sta iz daljne dežele. Bila je omožena; toda, ker so slabo živeli, je šel mož v Ameriko. Ona in deček sta morala pa po svetu, kjer sta igrala na gosli, da sta si prislužila vsakdajnega kruha. Toda za ženo je bilo tako življenje prehudo; prišla je umret v te kraje. Bolezen jo je vrgla v posteljo, in sedaj se je poslavljal od svojega življenja. A kar ji je bilo najhuje — zapustiti bo morala tudi svojega sinčka! Kako rada bi še dalje živela! Toda že čuti, da bo kmalu prišla ura, ko se bo morala ločiti od svojega ljubljenega otroka. Grenka solza se ji blesti v očeh. Z velo roko gladi črne lase svojega sinčka in ga tolaži. — —

„Bodi miren, dragi moj! Morda se Ti ne bo godilo slabo; saj si bil vedno tako priden in dober. Dobrih otrok pa Bog ne pozabi nikdar. Ne pozabi na Boga tudi nadalje, dasi mene ne bo! In kadar se vrne tvoj oče, in če se ti bo dobro godilo, tedaj pridi na moj grob! Povej očetu, da sem ti to naročila in izroči mu moj zadnji pozdrav! Živita oba tako, da se bomo vsi našli v nebesih! Obljubi mi, ljubi sin, da mi izpolniš to zadnjo željo mojega življenja!“

„Obljubim vam vse, draga mamica, samo ne umrite mi nikar!“

Ubogi deček se skloni nad svojo mater in ji moči obraz z gorkimi solzami. „Zaigraj mi še enkrat eno lepo pesmico; tako rada bi jo čula še enkrat, bolje mi bo!“

S težkim srcem vzame deček gosli, nastavi kodrasto glavo nanje in začne vabiti iz njih otožne, proseče glasove. Kamenje bi bilo jokalo, ko bi bilo čulo to lepo pesmico, to lepo prošnjo, jok in žalost nedolžnega deteta. — — — Igral je deček dolgo, dolgo, saj je vedel, da je vseh to mamici. In ona je zatisnila oči in poslušala lepe glasove, ki so prihajali iz dna trpeče duše ubogega otroka. Počasi so utihnili glasovi, kot bi se bili bali, da ne bi motili umirajoče žene. Odložil je deček gosli in pogledal svojo mamico. Imela je zaprte oči!

„Mamica, pogledjte me še enkrat! Ah, mamica samo še enkrat, saj vas tako lepo prosim!“ — — —

Nič več ni odprla oči. — — — Njena duša je že vsplavala k Bogu. Ubogi deček, igral si svoji mamici zadnjikrat, igral si ji v zadnje slovo. — —

Pokopali so jo vseh vernih duš dan. Četudi neznana, vendar je imela lep pogreb. Ko so jo položili v grob, so se pogrebci razšli; samo deček je ostal še na grobu. Bridko je jokal; proti večeru, ko se je že širila tema nad naravo, vzel je gosli v roke in igral zopet tako milo in lepo, da so vsi ljudje jokali! Vsem se je smilil ubogi deček. Kaj bo ž njim?

Prišel je gospod župnik in ga vzel s seboj.

Dečku je bila sreča mila. Ostal je vedno pošten in pobožen. Ljudje so ga radi podpirali. Vsem je bil hvaležen, a tudi svoje mamice ni pozabil tam v tujini. Našel je očeta, dosegel je svoj cilj, — postal je slaven igralec na gosli.

In zdaj je izpolnil tudi svoji materi zadnjo željo.

Radan.

Svet ti bodi spomin umrlih!

Nekoč je živel krut graščak, ki se ni menil ne za Boga, ne za svoje verske dolžnosti. Njemu je bilo vseeno, delavnik ali pa najvišji praznik. S svojimi tovariši je doma popival in uganjal vsakršne neumnosti. Ali je pa lovil po svojih velikanskih gozdovih divjačino. Na njegovih posestvih pa so delali ubogi tlačani ob samem kruhu in vodi, da jim je kar pôt lil z obraza. Bog ga je že večkrat z nadlogami posvaril, a ni se zmenil za to, ampak živel je naprej svoje razuzdano življenje. Umrli mu je v najlepših letih dobra gospa, ki ga je edina mogla še nekaj brzdati. Ker to ni nič pomagalo, umrl mu je nenadoma tudi edini sinček, katerega je ljubil nad vse. A ne, da bi pričel sedaj drugačno, boljše življenje, je še bolj podivjal. Prišel je vseh vernih duš dan. Torej tisti dan, ki je posvečen spominu dragih ranjkih. Ljudje so leteli trumoma v cerkev in na pokopališče molit za umrle. Graščak pa je šel namesto na grob svoje žene in sinka svojega s svojimi tovariši v gozd na lov. Sicer so ga nekateri svarili, naj bi ta dan ostal doma, a se ni menil za to.

Tako so tisti dan peli zvonovi mrtvaško pesem. V cerkvi je odmevala glasna molitev in ihtenje vernikov. Tam na grobeh so gorele sveče; okrog vsakega groba pa je stala gruča ljudi, ki so si brisali solzne oči. A po gozdu je glasno odmeval lovski rog. Prav do cerkve se je čulo lajanje psov, ki so gonili preplašeno zverjad. Ko so zapeli zvonovi, je tudi graščak slišal njih milodoneče zvoke. Stal je visoko na skali s puško v roki. Za trenutek se mu je omehčalo trdo srce. Zdelo se mu je, da vidi pred sebo svojo dobro ženo in ljubljenega sinka. Z milimi pogledi ga prosita, naj vendar odneha vsaj danes od moritve in pobijanja ter naj gre domov. Prav čuje, kako mu pravi sinček tako milo, tako otožno proseče: „Ata, pojdi domov!“

„Pusti me v miru!“ zakriči graščak in se obrne proti gošči, iz katere je ravnokar prilomastil divji merjasec. Lovec naglo pomeri in izproži. Kroglja ne zadene, ampak zazvižga mimo. Razkačena zver se zapodi naravnost v lovca. Graščak urno zagrabi svoj lovski nož, visoko ga zavihti, da se ubrani napada, a v tem trenutku plane merjasec že nanj. Graščaku izpodrsne na strmi skali, da se zvrne po ostrih pečinah v prepad, kjer mrtev obleži.

Kompoljski.

